

הדו"ח הדיפלומטי

סקירה חודשית על מדיניות-החוץ האזורית של ישראל
עורך: ד"ר רועי קיבריק*

גיליון מס' 33, ינואר 2020

א. ישראל והפלסטינים

- **תכנית טראמפ פורסמה, ועדיין אין תהליך שלום** - חודש ינואר נפתח בהכנות לקראת פרסום תכנית טראמפ. שליח הנשיא ברקוביץ' ביקר בארץ ונפגש עם נתניהו וגנץ. הפלסטינים הציגו חזית אחידה בהתנגדותם לתכנית, עוד טרם פרסומה. בסוף החודש [הזמין](#) הממשל האמריקאי את גנץ ונתניהו לושינגטון, הציג בפניהם את "תכנית המאה", [וחשף אותה](#) לציבור. גנץ [הצהיר](#) כי יפעל ליישם את התכנית לאחר הבחירות בתיאום עם מדינות האזור, ואילו נתניהו שיבח את התכנית [והצהיר](#) כי יפעל ליישמה. בעקבות פרסום התכנית, [הזהיר](#) אבו מאזן במהלך מפגש שרי החוץ של הליגה הערבית, מניתוק הקשרים עם ישראל וארה"ב, כולל התיאום הביטחוני, ומהטלת האחריות על ישראל ככוח כובש על כל המתרחש בשטחים. המועמדים הדמוקרטים המרכזיים לנשיאות ארה"ב [הביעו](#) את [התנגדותם](#) לתכנית טראמפ. מזכ"ל האו"ם והאיחוד האירופי [חזרו](#) והדגישו את מחויבותם לפתרון שתי המדינות ולהחלטות המוסדות הבינלאומיים. והתגובות בעולם הערבי נעו בין תגובות מתונות לדחייה מוחלטת.
- **מסיפוח זוחל למאמצי סיפוח מוצהרים** - שאלת הסיפוח הפכה מרכזית בקמפיין הבחירות. עוד בטרם חשיפת תכנית טראמפ, [התכנסה](#) הוועדה הבין-משרדית לבחינת סיפוח בקעת הירדן, שהוקמה על רקע קמפיין הסיפוח והחלטת התובעת המיוחדת של בית הדין בהאג. שר הביטחון בנט [טען](#) כי מדיניות הממשלה היא ששטחי C שייכים לישראל. ח"כים מכחול לבן [הביעו](#) עמדות מנוגדות בנוגע לשאלת סיפוח הבקעה, וגנץ [הצהיר](#) כי [יפעל](#) לסיפוח הבקעה בתיאום עם הקהילה הבינלאומית, ולא [כמהלך](#) חד-צדדי. ברשימה המשותפת הביעו את התנגדותם הנחרצת למהלך. שליח האו"ם מלדנוב [הזהיר](#) כי סיפוח הגדה יפגע קשה בקידום השלום. הרשות הפלסטינית הודיעה כי הצהרות הסיפוח מערערות את היציבות ותהיינה להן השלכות על היחסים. ראשי התנחלויות [נסעו](#) לארה"ב לקראת חשיפת תכנית טראמפ, כדי לקדם את הסיפוח וההכרה האמריקאית בהתנחלויות, ונפגשו עם רפובליקאים ואוונגליסטים ועם נתניהו [שבחן](#) כיצד יקבלו את התכנית. לאחר פרסום התכנית, הודיע נתניהו כי יפעל לקדם את סיפוח ההתנחלויות בהתאם לתכנית, ויביא את ההחלטה לישיבת הממשלה הקרובה. היועץ קושנר [הבהיר](#) כי הבית הלבן [מתנגד](#) לסיפוח מידי, וכי יש להקים ועדה שתבחן ותקדם את הסוגיה. ישיבת הממשלה המתוכננת לדון בעניין בוטלה. ישראל [אישרה](#) 786 בתים לבנייה בהתנחלויות ותחילת תכנון של עוד כ-1,500 יחידות דיור. האיחוד האירופי [גינה](#) את ההחלטה וקרא לישראל לפעול בהתאם לדין הבינלאומי הרואה בהתנחלויות מעשה לא-חוקי. בנט [הכריז](#) על שבע שמורות טבע חדשות בגדה המערבית, הכוללות שטחים בבעלות פלסטינית פרטית.
- **מאמצי הסדרה ותיווך בינלאומי בעזה** - לצד צעדים למימוש הבנות ורגיעה ארוכת טווח, [נמשכן חילופי](#) אש [ירי](#) רקטות כאמצעי הפעלת לחץ מצד החמאס ליישום ההבנות. מצרים [לחצה](#) על החמאס להפסיק לשגר בלוני נפץ לעבר ישראל. כחלק ממאמצי ההסדרה [נרשמה](#) בחודש דצמבר כניסתם של 23,500 פועלים עזתים לישראל, וזהו המספר הגבוה ביותר מאז הטלת הסגר על הרצועה. כמו כן, [אפשרה](#) ישראל הכנסה של מלט (ללא פיקוח של האו"ם), תרופות וצמיגים לרצועה,

כמו גם ייצוא תותים לישראל ורכש סירות דייג. שר האנרגיה שטייניץ [הורה](#) להתחיל בעבודת תכנון קו הגז מישראל לעזה בעלות מוערכת של 10 מיליון ש"ח, לאחר שהובטח מימון אירופאי, ככל הנראה מהולנד.

- **המאבק הדיפלומטי במוסדות הבינלאומיים** - הקבינט המדיני-ביטחוני [דן](#) בהחלטת התובעת בהאג כי יש מקום לפתוח בחקירה כלפי ישראל, אך טרם קיבל החלטה האם לשתף פעולה עם ההליך המשפטי. בית הדין [החזיר](#) לתובעת את הבקשה לקיים דיון מקדמי בסמכותו לנוכח חריגה בהיקף הבקשה שהוגשה. נתניהו [פנה](#) לנוצרים אוונגליסטים בארה"ב [שיפעלו](#) להטלת סנקציות על בית הדין בהאג. יו"ר דירקטוריון קרן ההשקעות הפלסטיניות מצטפא [קרא](#) לקהילה הבינלאומית להבטיח שהסכם צינור הגז בין ישראל קפריסין ויוון לא יפגע בזכויות הפלסטינים בתחום המים.

- **יחסים ביטחוניים וכלכליים עם הרשות הפלסטינית** - על אף המתיחות סביב פרסום תכנית טראמפ, נכון לסוף ינואר התיאום הביטחוני [המשיך](#) כרגיל. הרשות הפלסטינית [הגיעה](#) להסכם תשלומים עם חברת החשמל והחלה לשלם 700 מיליון ש"ח מתוך חוב של 1.8 מיליארד ש"ח, וזאת לאחר שניתוקי חשמל הביאו להפגנות ומחאות ברחוב הפלסטיני. שר הביטחון בנט הכריז על הפסקת ייצוא חקלאי מהגדה המערבית לישראל על רקע סירוב הממשלה הפלסטינית לאפשר ייבוא בשר טרי מישראל. לנוכח העובדה כי לחלק ניכר מהחקלאים הפלסטינים יש הסכמים ישירים עם משווקים ישראלים, לא ברור עד כמה ניתן ליישם את הצעד.

- **מאבק על ריבונות בירושלים והעברת שגרירויות לעיר** - שנה לאחר שישראל [אסרה](#) על פתיחת קונסוליות כבוד בירושלים על מנת ללחוץ על מדינות להקים נציגויות בכירות יותר, [פתחה](#) גיאורגיה קונסוליה של כבוד בירושלים. נשיא גואטמלה הנכנס [הכריז](#) כי ישאיר את שגרירות ארצו בירושלים. במהלך ביקורו בירושלים [התעמת](#) נשיא צרפת מקרון עם מאבטחי השב"כ שניסו להיכנס עמו לכנסיית סנטה אנה הנחשבת שטח צרפתי. משרד ראש הממשלה [עצר](#) את ניסיון עיריית ירושלים לקדם בניית 2,000 יחידות דיור חדשות בהר חומה במזרח ירושלים, בגין חששו מקשיים דיפלומטיים. בית משפט השלום בירושלים [קיבל](#) את תביעתה של עמותת עטרת כהנים והורה לפנות 22 פלסטינים מביתם בסילוואן.

ב. ישראל והאזורים סביב לה

המזרח התיכון

- **איים של נורמליזציה במפרץ?** - שר הפנים דרעי [חתם](#) על צו המתיר לאזרחים ישראלים לבקר בערב הסעודית באופן רשמי לצורך פולחן דתי או עסקים. שר החוץ [הסעודי הדגיש](#) כי ערב הסעודית לא שיתנה את מדיניותה ואין לה יחסים עם ישראל ומחזיקי דרכון ישראלי לא יוכלו להיכנס לתחומה לפי שעה. ראש ממשלת אתיופיה אחמד [סיפר](#) כי בעקבות ביקורו בארץ בספטמבר 2019, ניסה לתווך בין נתניהו ויורש העצר האמירתי בן זאיד. משרד החוץ [פרסם](#) ברשתות החברתיות בערבית תמונות של בניית הביתן הישראלי ליריד אקספו 2020 בדובאי.

- **תגובת מדינות ערב לתכנית טראמפ** - שגרירי בחריין, איחוד האמירויות ועומאן נכחו בטקס החשיפה של תכנית טראמפ. ערב הסעודית, מצרים, מרוקו ואיחוד האמירויות [ניסו להלך](#) בין הטיפות ולצד קריאה לבחון את תכנית טראמפ כבסיס למשא ומתן ושבתים לטראמפ, גיבו את העמדה המסורתית, כאשר הבחנה בין דרג השגרירים ושרי החוץ לראשי המדינה אפשרה להם להעביר מסרים שונים. ירדן [חזרה](#) והדגישה את עמדתה התומכת בהקמת מדינה פלסטינית בגבולות '67 שבריתה ירושלים, והזהירה מצעדים חד-צדדיים. קטר, כוויית, לבנון, סוריה ועיראק הביעו התנגדות מוחלטת לתכנית וגיבוי לעמדה הפלסטינית. כינוס שרי החוץ של הליגה הערבית [דחה](#) את התכנית כבסיס למשא ומתן.

- **המרכיב היהודי בקשר עם מדינות ערב** - בכיר דת סעודי [הוביל משלחת](#) אנשי דת מוסלמיים לביקור באושוויץ ובבית הכנסת בוורשה, [נשא](#) תפילה לזכר הנספים וקרא לחיזוק הקשרים עם היהודים והאוונגליסטים בארה"ב ולכינונה של משלחת בין-דתית לביקור ביד ושם. איש הדת הלבנוני אל-חוסייני [השתתף](#) אף הוא באירוע. שר החוץ האמירתי בן זאיד ניצל את יום השואה הבינלאומי כדי [להעלות](#) את זכרם של הנספים ולצאת כנגד הגזענות והשנאה. באבו דאבי [נערך](#) טקס

ברית מילה ראשון. הנשיא ריבלין [הודה](#) למלך מרוקו על [הקמת](#) מרכז תרבות יהודי בעלות של 1.5 מיליון דולר. במצרים [התקיים](#) טקס רשמי, אליו לא הוזמן נציג ישראלי, לפתיחת בית הכנסת העתיק באלכסנדריה לאחר שיפוץ בן שלוש שנים.

- **יחסים מורכבים עם ירדן** - שר החוץ הירדני אל-צפדי ויו"ר הפרלמנט יצאו נגד תכנית טראמפ, והדגישו את מחויבותה של ירדן להקמת מדינה פלסטינית בגבולות '67 שבירתה ירושלים. המלך עבדאללה [אמר](#) בראיון כי ירדן מחויבת להסכם השלום אך מודאגת מהצהרות הסיפוח האחרונות. השגריר הירדני בישראל [הדגיש](#) את תפקידה של ירדן במקומות הקדושים בירושלים ואת חשיבות שימור הסטטוס קוו. בראשית החודש [הודיעה](#) חברת הגז הירדנית הלאומית על התחלת הזרמת גז בהתאם להסכם שנחתם עם חברת נובל אנרג'י האמריקאית. בהודעתה הרשמית לא היתה התייחסות למאגר לווייתן או לישראל. הפרלמנט הירדני [אישר](#) בקריאה ראשונה הצעת חוק לאסור ייבוא גז מישראל. ממשלת ישראל [החליטה](#) [להעניק](#) סיוע לחקלאי צופר אשר נפגעו מהחזרת השטחים אותם עיבדו לירדן.

- **הגז מחמם את היחסים עם מצרים** - [החלה](#) הזרמת [הגז](#) למצרים ממאגר לווייתן. ייצוא גם ממאגר תמר מתוכנן להתחיל במהלך הקיץ. משלחת של חברת דולפינוס המצרית, שחתמה על הסכמי הגז, [הגיעה](#) לביקור בארץ כאורחת של חברת דלק קידוחים, הציגה את תכנית הרכש, והרגיעה את המשקיעים כאשר ציינה כי ממשלת מצרים ערבה לחוזי המכירה בשנתיים הראשונות. שר האנרגיה שטייניץ [פגש](#) עם עמיתו המצרי אל-מולא בכינוס נוסף של פורום הגז המזרח תיכוני במצרים, בו הוחלט על שדרוג הפורום לארגון בינלאומי מוכר. משרד החוץ [מינה](#) את אייל סלע לממונה על שגרירות ישראל במצרים – תפקיד שלא אויש מאז יולי האחרון עם סיום כהונתו של השגריר גוברין.

- **מאבק רב-זירתי באיראן** - במערכת הפוליטית הישראלית [בירכו את](#) ארה"ב על [חיסול](#) סולימאני בתגובה [לתקיפה](#) של [שגרירותה](#) בעיראק, ניסו [להרחיק](#) את ישראל מהאירוע [והזהירו](#) את האיראנים [מתגובה](#) במקרה של תקיפה. נתניהו בירך את החלטת הנשיא טראמפ להטיל [סנקציות](#) נוספות על איראן. על פי מקורות זרים, [ישראל תקפה](#) כוחות איראנים בסוריה. שר החוץ ישראל כ"ץ [הביע](#) סולידריות עם בריטניה בגין מעצר שגרירה בטהראן. בישראל [ניצלו](#) את ביקורי המנהיגים בפורום השואה הבינלאומי גם כדי ללחוץ עליהם לפעול נגד איראן ולהטיל עליה סנקציות. על אף דיווחים רבים כי הג'ודוקא האיראני הגולה יגיע להתחרות בתל אביב, הוא [ביטל](#) את השתתפותו מטעמי אבטחה.

אירופה

- **באירופה דבקים בפתרון שתי המדינות** - ערב כינוס שרי החוץ של האיחוד האירופי, [קרא](#) שר החוץ של לוקסמבורג לאיחוד להכיר במדינת פלסטין והזהיר מפני סיפוח. הרעיון לא זכה בתמיכה הגורפת הנחוצה, והדיון בנושא התרחש בארוחת צהריים לא-פורמלית ולא כחלק מהדיון הראשי. בעקבות פרסום תכנית, טראמפ [הצהיר](#) בורל כי האיחוד האירופי נשאר מחויב לפתרון שתי המדינות שיוסכם במשא ומתן בין הצדדים ולהחלטות המוסדות הבינלאומיים בנושא. באירופה לא שוררת תמימות דעים ביחס לתכנית. בעוד מדינות כאירלנד ונורבגיה הביעו התנגדות מוחלטת, מדינות אחרות דוגמת בריטניה ואוסטריה בירכו על התכנית באופן כללי, [וקראו](#) לצדדים לפנות למשא ומתן על בסיסה.

- **זיכרון השואה ומערכת היחסים עם רוסיה, פולין ואוקראינה** - המאבק על עיצוב זיכרון השואה בין ישראל ופולין [נמשך](#) סביב כינוס פורום השואה בירושלים. נשיא פולין דודה [ביטל](#) את הגעתו לפורום היות ולא [הוזמן](#) לנאום באירוע המרכזי [ולבטא](#) את הנרטיב הפולני, כאשר הנרטיב הרוסי קיבל דומיננטיות בולטת. בפולין [הדגישו](#) כי המקום הנכון לציון טקס בינלאומי לזכר השואה הוא פולין עצמה. המשלחת האוקראינית [ינתרה](#) על מקומותיה בטקס לטובת ניצולי שואה, כאשר ברקע נמצאת גם המתיחות עם רוסיה. הנשיא ריבלין [השתתף](#) בטקס שנערך באושוויץ שבוע לאחר מכן ונפגש עם הנשיא הפולני. השגרירים הישראלי והפולני לאוקראינה [פרסמו](#) גינוי משותף לחגיגות המהללות לאומן אוקראיני שאחראי להרג יהודים ופולנים. לאחר שאוקראינה ביקשה שלא יתערבו בענייניה הפנימיים, [הוציא](#) משרד החוץ [הודעה](#) כי זיכרון השואה ומלחמה באנטישמיות אינה סוגיה פנימית.

אגן הים התיכון

- **פורום הגז האזורי בקהיר ממשיך להתמסד** - פורום הגז של מזרח הים התיכון [התכנס](#) בפעם השלישית בקהיר, [והחליט](#) לפעול לשדרוג מעמדו לארגון בינלאומי ממשלתי, בו חברות ישראל, הרשות הפלסטינית, מצרים, ירדן, איטליה,

יוון וקפריסין. צרפת ביקשה גם להצטרף אליו כחברה מן המניין, ואילו ארה"ב, האיחוד האירופי והבנק העולמי ישמשו כמשקיפות קבועות.

- **המשולש הישראלי-יווני-קפריסאי ממשיך להתחזק** - לנוכח פעילותה של תורכיה במזרח הים התיכון וההסכמים שחתמה עם לוב, [נפגשו](#) באתונה נתניהו ושטייניץ עם מקביליהם מקפריסין ויוון, וחתמו על הסכם בין-ממשלתי המבטא את מחויבות הצדדים להקמת צינור הגז לאירופה. שר החוץ האיטלקי די-מאיו [אמר](#) כי איטליה תצטרף לאחר שתוכח היתכנותו הכלכלית של הפרויקט. יו"ר הסוכנות היהודית הרצוג ונציגי ממשלות יוון וקפריסין [נפגשו](#) באתונה והסכימו לחזק את שיתוף הפעולה בין התפוצות ולהתמקד במאבק משותף באנטישמיות וגזענות.
- **מתיחות עם השלטון בתורכיה, והושטת יד לעם התורכי** - תורכיה [ביקרה](#) בחריפות את תכנית טראמפ, אשר לטענתה מעניקה לגיטימציה לכיבוש. ישראל [הביעה](#) את תנחומיה לעם התורכי בעקבות רעידת האדמה במחוז אליזג. מנכ"ל מד"א בין [הציע](#) לסהר האדום התורכי סיוע בפעולות ההצלה. 560 אלף תיירים ישראלים לתורכיה [נרשמו](#) בשנת 2019, וזהו מספר שיא מאז 2008.

ג. מערך החוץ הישראלי

- **מדיניות-החוץ בשירות קמפיין הבחירות** - נתניהו [קיים משא](#) ומתן עם פוטין על שחרורה של נעמה יששכר, מטיילת ישראלית שנתפסה עם סמים בשדה התעופה ברוסיה. לבסוף, [הסכימה](#) רוסיה לשחרר את נעמה, כאשר לא ברורה לחלוטין התמורה הישראלית. דווח כי [הדרישות](#) הרוסיות [כללו](#) בין היתר [הסדר](#) שליטה חדש במתחם חצר אלכסנדר. נתניהו טס לרוסיה כדי ללוות את נעמה חזרה לישראל. רבים במערכת הפוליטית [ניצלו את בואם](#) של מנהיגי העולם לפורום השואה כדי להיפגש עמם כחלק מהקמפיין הפוליטי. יו"ר המפלגה הימנית קיצונית בן גביר [דיווח](#) כי הוצע לו תפקיד של שגריר בתמורה לפרישתו מהתמודדות בבחירות הקרובות. הקהילה היהודית באוסטרליה [זעמה](#) על מינויו של ליצמן לשר הבריאות על רקע פרשת מלכה לייפר.
- **משבר מתמשך במשרד החוץ** - עובדי משרד החוץ [יציאו](#) נגד [השר](#) כ"ץ [והחלטת](#) הממשלה [להפוך](#) לנוהל קבוע את גיוס התרומות לצורך חגיגות יום העצמאות הישראלי בחו"ל. נמשך המאבק עם משרד האוצר בנושא תקציב משרד החוץ. עובדי משרד החוץ [ניסו](#) לגייס את תמיכת ראש הממשלה ופנו אליו בעת ביקורו באתונה. על אף שאין ממשלה נבחרת ולא ניתן למנות שגריר קבע במשרת אמון, [לא](#) הוארך מינויה של שגרירת צרפת בן נון, ובמקומה [מונתה](#) טליה לדור כממונה הזמנית על השגרירות בצרפת.
- **דיפלומטיה מודרנית** - דף הטוויטר בשפה הערבית של משרד החוץ "ישראל במפרץ" [הגיע](#) ל-30 אלף עוקבים. סרטון שהכין משרד החוץ בו אזרחים ישראלים מספרים על שורשיהם הערביים [עורר](#) עניין רב במדינות המוצא, וזכה ליותר מ-6 מיליון צפיות. האגודה לפיתוח בינלאומי בישראל (סיד-ישראל) וחברת התקשורת קשת [חברו](#) יחד להשקת אירוע הענקת אותות כבוד לארגונים ואנשים הפועלים לשיפור החיים במדינות המתפתחות, אשר יתקיים בסוף מרץ. המשרד לנושאים אסטרטגיים [שילם](#) עשרות אלפי שקלים לעיתון [ג'רוזלם פוסט](#) בתמורה לפרסום מאמרים נגד תנועת החרם.
- **מאבק באנטישמיות ועל זיכרון השואה** - מנהיגים [רבים](#) מאירופה ושאר העולם לקחו חלק [בפורום השואה](#) הבינלאומי [שהתקיים](#) ביד ושם. יוזם האירוע היה איש עסקים פרטי יהודי-רוסי משה קנטור, אשר הקרן בראשותו [השתתפה](#) במימון אירוח המנהיגים הזרים. נשיא צרפת מקרון [הכריז](#) כי הכחשת זכות קיומה של ישראל היא בהחלט אנטישמיות מודרנית, ואילו איטליה [ואורוגוואי אימצו](#) את הגדרת האנטישמיות של "הברית העולמית לזיכרון השואה" אשר ממשלת ישראל מקדמת.

ד. ציר זמן חודשי

תאריך	מה קרה?
2 בינואר	החלה הזרמת הגז ממאגר לווייתן לירדן.
2 בינואר	ישראל יוון וקפריסין חתמו על הסכם בין-ממשלתי לקידום צינור הגז לאירופה.
9 בינואר	משלחת של חברת דולפינוס המצרית הגיעה לישראל כאורחת של דלק קידוחים.
13 בינואר	יו"ר הסוכנות הרצוג נפגש באתונה עם סגן השר החוץ היווני ולאסיס ונציב התפוצות הקפריסאי פוטיו.
15 בינואר	שר האנרגיה שטייניץ נפגש עם מקבילו המצרי אל-מולא בכינוס פורום הגז בקהיר, בו הוחלט על הפיכת הפורום לארגון בינלאומי רשמי.
15 בינואר	החלה הזרמת הגז ממאגר לווייתן למצרים.
22 בינואר	גיאורגיה פתחה קונסוליית כבוד בירושלים.
23 בינואר	משלחת אנשי דת מוסלמים השתתפה בטקסי יום השואה הבינלאומי בפולין.
23 בינואר	כינוס פורום השואה הבינלאומי בירושלים.
27 בינואר	נתניהו וגנץ נפגשו בווינגטון עם טראמפ לקראת פרסום תכנית השלום שלו.
27 בינואר	הנשיא ריבלין ייצג את ישראל באירועי יום השואה הבינלאומי שנערכו בפולין.
28 בינואר	נתניהו השתתף בטקס חשיפת תכנית טראמפ.
30 בינואר	נתניהו נפגש עם פוטין במוסקבה.

ה. פרסומים אחרונים של מכון מיתוים

[ד"ר נמרוד גורן וד"ר רועי קיבריק, 10 מגמות חצי-שנתיות במדיניות-החוץ של ישראל, ינואר 2020.](#)

["תכנית טראמפ: לא זו הדרך לקידום שלום, תגובות ראשונות מאת מומחי מכון מיתוים", בעריכת ד"ר נמרוד גורן ומירב כהנא-דגן, ינואר 2020.](#)

[קסניה סבטלובה, "יוזמה ערבית חדשה מאמינה ששלום עם ישראל הוא חלק משינוי כולל שהאזור חייב לעבור", ינואר 2020.](#)

[ד"ר מורן זגה, "שיתוף הפעולה בין ישראל לאיחוד האמירויות ב-2019: מהתחממות מדינית להתקרבות אזרחית", ינואר 2020.](#)

[ברוך בינה, מדיניות ארה"ב כלפי ישראל והמזרח התיכון, גיליון 86, ינואר 2020.](#)

[פרופ' אלי פודה, "תכנית טראמפ: אפילו לא הזדמנות", הארץ, 30 בינואר 2020.](#)

[נדב תמיר, "לישראל דרושה תכנית שלום אמיתית", 30 בינואר 2020.](#)

[ד"ר נמרוד גורן, "פורום הגז האזורי הוא הזדמנות מדינית, ולא רק כלכלית, לישראל", דה מרקר, 28 בינואר 2020.](#)

[ד"ר נמרוד גורן, "הקהילה הבינלאומית צריכה להגיד 'לא' לתוכנית טראמפ", 24 בינואר 2020.](#)

[השגרירה בדימוס קולט אביטל, "75 שנה לשחרור המחנות: המאבק בהכחשה", מעריב, 22 בינואר 2020.](#)

[ד"ר רועי קיבריק, "פוליטקאים, הסירו ידיכם מהשואה", הארץ 21 בינואר 2020.](#)

[ד"ר עלי דיריז וד"ר רועי קיבריק, "תשכחו מהצינור: יש לשקול חלופות להעברת גז בים התיכון", וואיינט, 15 בינואר 2020.](#)

[ד"ר ליאור להרס, "מקלקלי השלום בעזה הפכו בשקט בשקט לבני השיח", הארץ, 8 בינואר 2020.](#)

[גבריאל מיטשל, "הסכם יצא הגז: סיכוי לשיתוף פעולה לצד תקרת הזכוכית הגבוהה", 2 בינואר 2020.](#)

[קסניה סבטלובה, "על השלכות חיסול סולימאני", ערוץ 12, 4 בינואר 2020.](#)

[ד"ר נמרוד גורן, "מדינות ערב ותכנית טראמפ", גל"צ, 27 בינואר 2020.](#)

דו"חות ומחקרים

מאמרי דעה

ראיונות בתקשורת